

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2017. gada 14. novembrī*

Apelācija – Konkurence – Aizliegtas vienošanās – Eiropas kravu gaisa pārvadājumu tirgus – Komisijas lēmums par nolīgumiem un saskaņotām darbībām attiecībā uz vairākiem kravu gaisa pārvadājumu pakalpojumu cenas elementiem – Kļūda pamatojumā – Absolūts pamats, kuru Eiropas Savienības tiesa ir izvirzījusi pēc savas ierosmes – Aizliegums lemt *ultra petita* – Prasības pieteikumā pirmajā instancē ietvertie prasījumi nolūkā panākt apstrīdētā lēmuma daļēju atcelšanu – Aizliegums Eiropas Savienības Vispārējai tiesai pasludināt apstrīdētā lēmuma atcelšanu pilnībā – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību

Lietā C-122/16 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, ko 2016. gada 26. februārī iesniedza

British Airways plc, Harmondsworth (Apvienotā Karaliste), ko pārstāv *J. Turner*, QC, un *R. O'Donoghue*, barrister, kurus pilnvarojusi *A. Lyle-Smythe*, solicitor,

apelācijas sūdzības iesniedzējs,

otra lietas dalībniece –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *N. Khan* un *A. Dawes*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un E. Levits, tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*], K. Likurģs [*C. Lycourgos*], M. Vilars [*M. Vilaras*] un J. Regans [*E. Regan*] (referents),

ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*],

sekretārs M. A. Godisārs [*M.-A. Gaudissart*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2017. gada 7. februāra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 30. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzību *British Airways plc* lūdz daļēji atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2015. gada 16. decembra spriedumu *British Airways/Komisija* (T-48/11, nav publicēts, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2015:988), ar kuru Vispārējā tiesa daļēji atcēla Komisijas 2010. gada 9. novembra Lēmumu C(2010) 7694, galīgā redakcija, par LESD 101. panta, EEZ līguma 53. panta un Eiropas Kopienas un Šveices Konfederācijas nolīguma par gaisa transportu 8. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/39258 – Kravu gaisa pārvadājumi) (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”), ciktāl tas attiecas uz *British Airways*.

Atbilstošās tiesību normas

Eiropas Savienības Tiesas statūti

- 2 Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. pants ir formulēts šādi:

“Tiesā griežas ar Tiesas sekretāram adresētu pieteikumu. Tajā jābūt iesniedzēja vārdam un pastāvīgai adresei, ziņām par parakstītāju, jānorāda persona vai personas, pret kurām pieteikums vērsts, strīda priekšmets, prasījums un īss to tiesību normu izklāsts, ar kurām tiek pamatots pieteikums.

Vajadzības gadījumā pieteikumam pievieno aktu, ko prasa atcelt, vai – [LESD] 265. pantā minētos gadījumos – dokumentāru apliecinājumu par to, kurā dienā kāda iestāde saskaņā ar minētajiem pantiem tikusi uzaicināta. Ja šos dokumentus neiesniedz kopā ar pieteikumu, Tiesas sekretārs lūdz attiecīgo pusi tos iesniegt pieņemamā termiņā, tomēr šādā gadījumā puse nezaudē savas tiesības arī tad, ja dokumentus iesniedz pēc lietas ierosināšanai noteiktā termiņa.”

- 3 Šo statūtu 56. panta otrajā daļā ir paredzēts:

“[...] apelācijas [Tiesā] var iesniegt personas, kuru prasījumi vai iebildumi nav apmierināti vai ir apmierināti daļēji. [...]”

1991. gada 19. jūnija Tiesas Reglaments

- 4 1991. gada 19. jūnija Tiesas Reglamenta (turpmāk tekstā – “1991. gada 19. jūnija Tiesas Reglaments”) 112. panta 1. punktā bija paredzēts:

“Apelācijas sūdzībai pievieno Vispārējās tiesas nolēmumu, kuru pārsūdz. [...]”

2012. gada 25. septembra Tiesas Reglaments

- 5 2012. gada 25. septembra Tiesas Reglamenta, kurš stājās spēkā 2012. gada 1. novembrī (turpmāk tekstā – “Tiesas Reglaments”), 120. pants “Prasības pieteikuma saturs” ir formulēts šādi:

“[Eiropas Savienības Tiesas] statūtu 21. pantā norādītajā prasības pieteikumā ietver:

[..]

c) strīda priekšmetu, izvirzītos pamatus un argumentus, kā arī kopsavilkumu par minētajiem pamatiem;

d) prasītāja prasījumus;

[..].”

- 6 Šī reglamenta 122. pantā “Prasības pieteikuma pielikumi” ir noteikts:

“1. Prasības pieteikumam attiecīgā gadījumā pievieno dokumentus, kas norādīti Statūtu 21. panta otrajā daļā.

[..]

3. Ja prasības pieteikums neatbilst šā panta 1. vai 2. punktā noteiktajām prasībām, sekretārs nosaka pieņemamu termiņu, kurā prasītājam ir jāiesniedz kāds no iepriekš minētajiem dokumentiem. Ja prasītājs noteiktajā termiņā nenovērš trūkumus, Tiesa pēc tiesneša referenta un ģenerāladvokāta uzklaušanās lemj par to, vai šo prasību neievērošana prasības pieteikumu nepadara formāli nepieņemamu.”

- 7 Šī reglamenta 127. panta “Jauni pamati” 1. punktā ir paredzēts:

“Tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesiskiem vai faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā.”

- 8 Saskaņā ar šī paša reglamenta 168. pantu “Apelācijas sūdzības saturs”:

“1. Apelācijas sūdzībā norāda:

[..]

b) pārsūdzēto Vispārējās tiesas nolēmumu;

[..]

2. Apelācijas sūdzībai piemēro šā Reglamenta 119. un 121. pantu un 122. panta 1. punktu.

[..]”

- 9 Tiesas Reglamenta 169. panta “Apelācijas sūdzībā minētie prasījumi, pamati un argumenti” 1. punktā ir noteikts:

“Apelācijas sūdzībā lūdz pilnībā vai daļēji atcelt Vispārējās tiesas nolēmumu, kāds ietverts tā rezolutīvajā daļā.”

- 10 Šī reglamenta 170. panta “Prasījumi apelācijas sūdzības pieņemšanas gadījumā” 1. punktā ir paredzēts:

“Par pamatotu atzītā apelācijas sūdzībā lūdz pilnībā vai daļēji apmierināt tādus pašus prasījumus, kādus lūgts apmierināt pirmajā instancē, neiesniedzot jaunus prasījumus. Apelācijas sūdzībā nedrīkst grozīt Vispārējā tiesā izskatītā strīda priekšmetu.”

- 11 Minētā reglamenta 190. panta “Citi apelācijas tiesvedībai piemērojamie noteikumi” 1. punktā ir noteikts:

“Uz tiesvedību Tiesā saistībā ar apelācijas sūdzību par Vispārējās tiesas nolēmumu attiecas šā Reglamenta 127. [..] pants.”

1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglaments

- 12 Atbilstoši 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punktam:

“Statūtu 21. pantā norādītajā prasības pieteikumā ietver:

[..]

c) strīda priekšmetu, kā arī kopsavilkumu par izvirzītajiem pamatiem;

d) prasītāja prasījumus;

[..].”

- 13 Šī reglamenta 48. panta 2. punkts bija formulēts šādi:

“Tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, izņemot gadījumus, kad tie ir saistīti ar tādiem tiesiskiem vai faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā.

[..].”

Tiesvedības priekšvēsture

- 14 Apelācijas sūdzības iesniedzējs *British Airways* ir gaisa pārvadātājs, kas darbojas kravu gaisa pārvadājumu tirgū.
- 15 2005. gada 7. decembrī Eiropas Komisija saņēma pieteikumu par atbrīvojumu no naudas soda, ko saskaņā ar tās Paziņojumu par atbrīvojumu no sodanaudas un sodanaudas samazināšanu karteļu gadījumos (OV 2002, C 45, 3. lpp.; turpmāk tekstā – “2002. gada Paziņojums par iecietību”) iesniedza *Deutsche Lufthansa AG* un tās meitasuzņēmumi *Lufthansa Cargo AG* un *Swiss International Air Lines AG*. Saskaņā ar šo pieteikumu starp vairākiem uzņēmumiem, kas darbojās kravu gaisa pārvadājumu tirgū (turpmāk tekstā – “pārvadātāji”), pastāvēja pret konkurenci vērsta saziņa attiecībā uz vairākiem šajā tirgū sniegto pakalpojumu cenu veidojošiem elementiem, konkrēti, attiecībā uz “degvielas” piemaksu un “drošības” piemaksu noteikšanu, kā arī šo pārvadātāju atteikumu maksāt komisijas maksu par piemaksām.
- 16 2006. gada 14. un 15. februārī Komisija veica nepieteiktas pārbaudes.
- 17 Pēc šīm pārbaudēm vairāki pārvadātāji, tostarp apelācijas sūdzības iesniedzējs, iesniedza pieteikumu saskaņā ar 2002. gada Paziņojumu par iecietību.
- 18 2007. gada 19. decembrī Komisija 27 pārvadātājiem, tostarp apelācijas sūdzības iesniedzējam, nosūtīja paziņojumu par iebildumiem. Atbildot uz šo paziņojumu par iebildumiem, tā adresāti iesniedza rakstveida apsvērumus. Mutvārdu uzklauššana notika no 2008. gada 30. jūnija līdz 4. jūlijam.
- 19 2010. gada 9. novembrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu, kas bija adresēts 21 pārvadātājam (turpmāk tekstā – “apsūdzētie pārvadātāji”), tostarp apelācijas sūdzības iesniedzējam.

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 20 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kanclerjā iesniegts 2011. gada 24. janvārī, apelācijas sūdzības iesniedzējs cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas attiecas uz viņu.

- 21 Kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 25. punkta, prasības atbalstam formulētajos prasījumos apelācijas sūdzības iesniedzējs Vispārējai tiesai lūdza:
- atcelt apstrīdēto lēmumu tiktāl, ciktāl tajā apelācijas sūdzības iesniedzējam ir pārņemts, ka tas ir piedalījies atteikumā maksāt komisijas maksas, ciktāl tajā uzskatīts, ka tā izdarītais pārkāpums sākās 2001. gada 22. janvārī, un ciktāl tajā uzskatīts, ka “elementi” attiecībā uz Honkongu, Japānu, Indiju, Taizemi, Singapūru, Koreju un Brazīliju veido LESD 101. panta, 1992. gada 2. maija Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (OV 1994, L 1, 3. lpp.; turpmāk tekstā – “EEZ līgums”) 53. panta un Nolīguma starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu, kas parakstīts 1999. gada 21. jūnijā Luksemburgā un Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes un attiecībā uz nolīgumu par zinātnisku un tehnoloģisku sadarbību arī Komisijas 2002. gada 4. aprīļa Lēmumu 2002/309/EK, Euratom par septiņu nolīgumu noslēgšanu ar Šveices Konfederāciju (OV 2002, L 114, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “EK un Šveices nolīgums”), 8. panta pārkāpumu;
 - atcelt vai būtiski samazināt apelācijas sūdzības iesniedzējam ar apstrīdēto lēmumu uzlikto naudas sodu un
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 22 Prasības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzējs izvirzīja septiņus pamatus, pirmkārt, par kļūdu tiesību piemērošanā, jo Komisija uzskatīja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs bija piedalījies atteikumā maksāt komisijas maksas, otrkārt, par pierādījumu neesamību attiecībā uz pārkāpuma sākuma datumu, treškārt, par kļūdām tiesību piemērošanā un faktos vai pilnvaru nepareizu izmantošanu attiecībā uz dažu regulējošo iestāžu iesaistīšanos, ceturtkārt, par naudas soda procentu pamatlikmes apmēra diskriminējošo un nesamērīgo raksturu, piektkārt, par pienākuma norādīt pamatojumu un samērīguma principa pārkāpumu, jo Komisija naudas soda aprēķināšanas laikā to palielināja, sestkārt, par 2002. gada Paziņojuma par iecietību pārkāpumu, jo apelācijas sūdzības iesniedzējam netika piemērots naudas soda samazinājuma augstākais līmenis, un, septītkārt, par vienlīdzīgas attieksmes un samērīguma principa pārkāpumu, jo Komisija nesamazināja naudas sodu, ņemot vērā atbildību mikstinošus apstākļus.
- 23 No pārsūdzētā sprieduma 27.–29., kā arī 45. punkta izriet, ka Vispārējā tiesa pēc savas ierosmes izvirzīja absolūtu pamatu par apstrīdētajā lēmumā pieļauto kļūdu pamatojumā. Konkrēti, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka uz 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 64. pantu balstīto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Vispārējā tiesa tās izskatāmā strīda dalībniekiem uzdeva rakstveida jautājumus, tiem lūdzot tostarp paust savus apsvērumus par to, ka apstrīdētā lēmuma pamatojumā ir aprakstīts vienots un turpināts pārkāpums, kurā esot piedalījušies visi šā lēmuma adresāti, savukārt šī lēmuma rezolutīvās daļas pirmajos četros pantos nav minēti visi šie adresāti.
- 24 Šajā ziņā Vispārējās tiesas sēdē apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvoja, ka apstrīdētā lēmuma pamatojumā Komisija atsauca uz tikai vienu vienotu un turpinātu LESD 101. panta, EEZ līguma 53. panta un EK un Šveices nolīguma 8. panta pārkāpumu. Savukārt šā lēmuma rezolutīvajā daļā ir konstatēts, ka pastāv atsevišķs vienots un turpināts pārkāpums attiecībā uz katru no šiem pantiem. Apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvoja, ka, ņemot vērā šo nesakritību starp minētā lēmuma pamatojumu un rezolutīvo daļu, šajā lēmumā ir pieļauta kļūda pamatojumā, kuru Vispārējā tiesa var izvirzīt pēc savas ierosmes.
- 25 Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa nosprieda, ka apstrīdētajā lēmumā ir pretrunas starp, pirmkārt, tā pamatojumu un rezolutīvo daļu un, otrkārt, pašā pamatojumā.
- 26 Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja, ka tai jāpārbauda, vai šīs pretrunas nav tādas, ar kurām tiek aizskartas apelācijas sūdzības iesniedzēja tiesības uz aizstāvību un Vispārējā tiesa tiek kavēta veikt pārbaudi.

- 27 Šīs pārbaudes rezultātā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tas tā ir, un tādējādi atzina, ka apstrīdētā lēmuma pamatojums ir kļūdainš.
- 28 Vispārējā tiesa tomēr nosprieda, ka attiecīgajā lietā šis secinājums nevarēja likt atcelt apstrīdēto lēmumu pilnībā, ciktāl tas attiecas uz apelācijas sūdzības iesniedzēju, ar pamatojumu, ka šī lēmuma atcelšana nevar pārsniegt pieteikumā par lietas ierosināšanu ietvertos prasījumus.
- 29 Tādējādi, nepārbaudījusi pamatus, kurus apelācijas sūdzības iesniedzējs bija izvirzījis savas prasības pamatojumam, Vispārējā tiesa nolēma atcelt apstrīdēto lēmumu tās pēc savas ierosmes izvirzītā pamata pārbaudes ietvaros konstatētās kļūdas pamatojumā dēļ, ciktāl šajā lēmumā “Komisija pirmām kārtām uzskatīja, ka [apelācijas sūdzības iesniedzējs], pirmkārt, bija piedalījies atteikumā maksāt komisijas maksas, otrkārt, laikā no 2001. gada 22. janvāra līdz 2001. gada 1. oktobrim bija izdarījis LESD 101. panta, [EEZ līguma] 53. panta un [EK un Šveices nolīguma] 8. panta pārkāpumu un, treškārt, bija piedalījies šo pēdējo tiesību normu pārkāpumā attiecībā uz Honkongu (Ķīna), Japānu, Indiju, Taizemi, Singapūru, Koreju un Brazīliju, un otrām kārtām viņam uzlika naudas sodu”.
- 30 Turklāt 2015. gada 16. decembra spriedumos *Air Canada*/Komisija (T-9/11, nav publicēts, EU:T:2015:994), *Koninklijke Luchtvaart Maatschappij*/Komisija (T-28/11, nav publicēts, EU:T:2015:995), *Japan Airlines*/Komisija (T-36/11, nav publicēts, EU:T:2015:992), *Cathay Pacific Airways*/Komisija (T-38/11, nav publicēts, EU:T:2015:985), *Cargolux Airlines*/Komisija (T-39/11, nav publicēts, EU:T:2015:991), *Latam Airlines Group* un *Lan Cargo*/Komisija (T-40/11, nav publicēts, EU:T:2015:986), *Singapore Airlines* un *Singapore Airlines Cargo Pte*/Komisija (T-43/11, nav publicēts, EU:T:2015:989), *Deutsche Lufthansa u.c.*/Komisija (T-46/11, nav publicēts, EU:T:2015:987), *SAS Cargo Group u.c.*/Komisija (T-56/11, nav publicēts, EU:T:2015:990), *Air France-KLM*/Komisija (T-62/11, nav publicēts, EU:T:2015:996), *Air France*/Komisija (T-63/11, nav publicēts, EU:T:2015:993), kā arī *Martinair Holland*/Komisija (T-67/11, EU:T:2015:984) Vispārējā tiesa lēma par citu apsūdzēto pārvadātāju, kuri arī apstrīdēja apstrīdēto lēmumu, celtajām prasībām.

Lietas dalībnieku prasījumi Tiesai

- 31 Ar apelācijas sūdzību apelācijas sūdzības iesniedzējs lūdz Tiesu:
- atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar to apstrīdētā lēmuma atcelšanas apjoms ir ierobežots ar tā prasībā pirmajā instancē ietvertajiem prasījumiem;
 - atcelt pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1. punktu;
 - pilnībā atcelt apstrīdēto lēmumu un
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, kas radušies šajā apelācijas tiesvedībā.
- 32 Komisijas prasījumi Tiesai ir šādi:
- noraidīt apelācijas sūdzību un
 - piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

– Par apelācijas sūdzības pieņemamību

- 33 Komisija apgalvo, ka apelācijas sūdzība ir acīmredzami nepieņemama divu iemeslu dēļ.
- 34 Pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējs neesot ievērojis Tiesas Reglamenta 168. panta 2. punktā paredzēto pienākumu, jo apelācijas sūdzībai neesot bijis pievienots pārsūdzētais spriedums.
- 35 Otrkārt, ar apelācijas sūdzību neesot ievērots ne Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pants, ne Tiesas Reglamenta 169. un 170. pants, ar kuriem atbilstoši šo statūtu 63. pantam tiek īstenots to 56. pants.
- 36 Kas attiecas uz Tiesas Reglamenta 169. panta 1. punktu, šī apelācijas sūdzība nav vērsta uz pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas atcelšanu, bet gan drīzāk uz to, lai šī rezolutīvā daļa tiktu papildināta, Vispārējās tiesas nolemto daļējo atcelšanu paplašinot līdz pilnīgai atcelšanai. Tādējādi apelācijas sūdzība neatbilstot šai tiesību normai.
- 37 Kas attiecas uz Tiesas Reglamenta 170. panta 1. punktu, Tiesa šo tiesību normu esot interpretējusi šauri. Šajā lietā, tā kā apelācijas sūdzības iesniedzēja prasījums ir plašāks nekā pirmajā instancē iesniegtais, ar to tiekot pārkāpta šī tiesību norma.
- 38 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja argumentācija esot aplūveida tādā ziņā, ka ar to tiek apgalvots, ka, tā kā – pretēji tam, ko Vispārējā tiesa nosprieda, – šo tiesu neierobežoja apelācijas sūdzības iesniedzēja pirmajā instancē izvirzītie prasījumi, tam ir jābūt iespējai iesniegt apelācijas sūdzību par šo Vispārējās tiesas nolēmumu.
- 39 Bez tam pamatojums, saskaņā ar kuru šīs apelācijas sūdzības pieņemamība izrietot no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantā paredzēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā piemērošanas, atkal liktu domāt, ka Vispārējo tiesu neierobežoja prasības pieteikuma pirmajā instancē prasījumi. Arguments, ka ar šo tiesību normu vienam lietas dalībniekam tiekot piešķirtas absolūtas tiesības jebkurā tiesvedības stadijā grozīt savas prasības pamatojumu, esot acīmredzami nepamatots.
- 40 Apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka apelācijas sūdzība ir pieņemama.
- 41 Kas attiecas uz Tiesas Reglamenta 170. panta 1. punktu, šīs tiesību normas pirmais teikums esot jāskata kopa ar tās otro teikumu, un tādējādi tas esot piemērojams tikai tad, ja apelācijas sūdzības iesniedzējs nelūdz apmierināt tādus pašus prasījumus, kādus lūgts apmierināt pirmajā instancē, un tādējādi strīda priekšmets ir grozīts.
- 42 Kas attiecas uz Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantu, apelācijas sūdzības iesniedzējs Vispārējā tiesā it īpaši esot apgalvojis, ka apstrīdētajā lēmumā ir iekšējas pretrunas un kļūdas pamatojumā. Šādam atzinumam bija jāizraisa šā lēmuma atcelšana pilnībā attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzējs vēloties apstrīdēt pārsūdzētā sprieduma elementu, kurš neapstrīdami bija tiesvedības Vispārējā tiesā priekšmeta daļa, un apelācijas sūdzības iesniedzēja prasījumi Vispārējā tiesā nepārprotami netika apmierināti Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. panta izpratnē.

– Par replikas raksta pieņemamību

- 43 Komisija galvenokārt apgalvo, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 127. panta 1. punktu, kas saskaņā ar šī reglamenta 190. panta 1. punktu ir piemērojams apelācijas tiesvedībai, apelācijas sūdzības iesniedzēja iesniegtais replikas raksts ir acīmredzami nepieņemams tāpēc, ka šajā rakstā ir izvirzīti jauni pamati.
- 44 Būtībā apelācijas sūdzības iesniedzējs apelācijas sūdzībā apgalvojot, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi kļūdu, piemērodama aizliegumu lemt *ultra petita*, kas nozīmē, ka tas atzīst, ka tā lūgtais pasākums ir tas, kurš ir izklāstīts tā prasījumos prasības pieteikumā pirmajā instancē. Savukārt savā replikas rakstā tā vietā, lai atbildētu uz Komisijas pret apelācijas sūdzību izvirzīto iebildi par nepieņemamību, apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvojot, ka Vispārējā tiesa, tam neļaujot grozīt šos prasījumus, ir pieļāvusi kļūdu. Apelācijas sūdzības iesniedzējs arī nepaskaidrojot iemeslus, kādēļ tas šo pamatu ir izvirzījis novēloti replikas rakstā, lai gan šajā rakstā izvirzītie argumenti neesot balstīti uz faktiskiem vai tiesiskiem apstākļiem, kas būtu kļuvuši zināmi rakstveida procesa laikā.
- 45 Apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd Komisijas argumentāciju par replikas raksta nepieņemamību.

Tiesas vērtējums

- 46 Attiecībā uz apelācijas sūdzības pieņemamību un, pirmkārt, Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību, kas balstīta uz to, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs savai apelācijas sūdzībai nav pievienojis pārsūdzēto spriedumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas Reglamenta 122. panta 1. punktu, kas saskaņā ar šī reglamenta 168. panta 2. punktu ir piemērojams apelācijas tiesvedībai, prasības pieteikumam attiecīgā gadījumā pievieno Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. panta otrajā daļā norādītos dokumentus, un šajā pēdējā minētajā tiesību normā ir paredzēts, ka “vajadzības gadījumā [prasības pieteikumam] pievieno aktu, ko prasa atcelt [...]”.
- 47 Taisnība, ja prasība ir par Eiropas Savienības iestādes aktu, šis akts ir jāpievieno prasības pieteikumam. Tomēr attiecībā uz apelācijas sūdzību Tiesas Reglamenta 168. panta 1. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka apelācijas sūdzībā norāda pārsūdzēto Vispārējās tiesas nolēmumu, un netiek prasīts, lai šis nolēmums apelācijas sūdzībai tiktu pievienots.
- 48 Tādējādi ir uzskatāms, ka kopš Tiesas Reglamenta stāšanās spēkā 2012. gada 1. novembrī attiecībā uz apelācijas sūdzību vairs netiek prasīts, lai apelācijas sūdzības pielikumā tiktu pievienots pārsūdzētais Vispārējās tiesas nolēmums, jo ir nepieciešams tikai, lai tas tiek norādīts.
- 49 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka nevar uzskatīt, ka tas, ka pārsūdzētais spriedums nav pievienots apelācijas sūdzības pielikumā, izraisītu šīs apelācijas sūdzības nepieņemamību. Komisijas šajā ziņā izvirzītā iebilde par nepieņemamību tādējādi ir jānoraida.
- 50 Otrkārt, attiecībā uz argumentu, ka apelācijas sūdzība neatbilst Tiesas Reglamenta 169. panta 1. punktam, ir jāatgādina, ka saskaņā ar šo tiesību normu “apelācijas sūdzībā lūdz pilnībā vai daļēji atcelt Vispārējās tiesas nolēmumu, kāds ietverts tā rezolutīvajā daļā”.
- 51 Ir jānorāda, kā to secinājumu 54. punktā norāda ģenerāladvokāts, ka šajā tiesību normā ir paredzēts pamatprincips apelācijas jomā, saskaņā ar kuru tai ir jābūt vērstai pret pārsūdzētā Vispārējās tiesas sprieduma rezolutīvo daļu un tajā nevar prasīt vienīgi atsevišķa šā nolēmuma pamatojuma grozīšanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 15. novembris, *Al-Aqsa*/Padome un *Niederlande/Al-Aqsa*, C-539/10 P un C-550/10 P, EU:C:2012:711, 43.–45. punkts).

- 52 Šajā lietā apelācijas sūdzības iesniedzējs Tiesai lūdz atcelt pārsūdzēto spriedumu, it īpaši tā rezolutīvās daļas 1) punktu, jo Vispārējā tiesa ir atteikusies apstrīdēto lēmumu atcelt pilnībā, ciktāl tas attiecas uz apelācijas sūdzības iesniedzēju. Tādējādi apelācijas sūdzības iesniedzējs apstrīd Vispārējās tiesas izlemtās atcelšanas apjomu jeb, citiem vārdiem runājot, tiesiskās sekas, kādas Vispārējā tiesa saista ar tās konstatēto pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpumu.
- 53 Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka ar apelācijas sūdzību apelācijas sūdzības iesniedzējs faktiski vēlas panākt, lai pārsūdzētā sprieduma rezolutīvā daļa tiktu atcelta daļēji, un ka šīs apelācijas sūdzības prasījumi līdz ar to atbilst Tiesas Reglamenta 169. panta 1. punktam.
- 54 Treškārt, attiecībā uz Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību, kas ir balstīta uz to, ka apelācijas sūdzība neatbilstot Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. panta otrajai daļai un Tiesas Reglamenta 170. panta 1. punktam, ir jānorāda, ka, lai šo iebildi pārbaudītu, Tiesai ir jānovērtē jēdzienu “prasījumi” pirmajā instancē un Vispārējā tiesā izskatītā “strīda priekšmets” šo tiesību normu izpratnē apjoms.
- 55 Ņemot vērā ciešās saiknes starp šīm iebildēm par nepieņemamību un apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirzītajiem pamatiem pēc būtības, vispirms ir jānovērtē šie pēdējie minētie.
- 56 Šādos apstākļos, tā kā replikas raksts attiecas vienīgi uz apelācijas sūdzības pieņemamību, pēc šīs pārbaudes pēc būtības vajadzības gadījumā būs jāpārbauda arī ar šī procesuālā raksta nepieņemamību saistītā iebilde.

Par lietas būtību

- 57 Apelācijas sūdzības pamatojumam apelācijas sūdzības iesniedzējs izvirza divus pamatus par kļūdām tiesību piemērošanā, kuras izriet: pirmā – no aizlieguma lemt *ultra petita* piemērošanas un – otrā – no Hartas 47. pantā paredzēto tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpuma.
- 58 Šie divi pamati ir jāizvērtē kopā.

Lietas dalībnieku argumenti

- 59 Ar pirmo pamatu apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka Vispārējā tiesa, slēpdamās aiz aizlieguma lemt *ultra petita*, lai ierobežotu tās izlemtās atcelšanas apjomu, kaut arī tā pēc savas ierosmes ir konstatējusi būtiskas kļūdas, kas saistītas ar absolūtiem pamatiem un kas ietekmē visu apstrīdēto lēmumu kopumā, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.
- 60 Apelācijas sūdzības iesniedzējs atzīst, ka Savienības tiesa, kura izskata prasību atcelt tiesību aktu, nevar lemt *ultra petita*, kas nozīmē, ka tā var lemt vienīgi par to, ko lietas dalībnieki tai ir konkrēti lūguši.
- 61 Tomēr pastāvot vairāki gadījumi, kad Savienības tiesai, lai tā izpildītu tai ar LESD uzticēto tiesiskuma garanta uzdevumu, var nākties pēc savas ierosmes izvirzīt tiesību pamatu un šī iemesla dēļ lemt par to, ko lietas dalībnieki tai nav konkrēti lūguši. Šādos gadījumos nepilnība, kas ir pieļauta attiecībā uz apstrīdēto aktu, ir pietiekami nopietna, lai pamatotu Savienības tiesas sankcijas, kaut arī prasītājs to nav izvirzījis.
- 62 Savienības tiesai, kurā celta prasība atcelt tiesību aktu, nevar tikt pārņemts, ka tā pārsniedz strīda robežas, pārsniedz savu kompetenci, lemj *ultra petita* vai pārkāpj savu reglamentu, ja tā pēc savas ierosmes izvirza šādu pamatu, kas attiecas tieši uz tiesību akta, kuru tai lūgts atcelt, tiesiskumu.

- 63 Izvirzot absolūtu pamatu, Vispārējā tiesa nemēģinot labot prasības pieteikuma vai lietas dalībnieku argumentācijas nepilnības, bet gan nodrošināt tāda noteikuma ievērošanu, kurš tā nozīmīguma dēļ lietas dalībniekiem nevar būt fakultatīvs.
- 64 Ja Savienības tiesa pēc savas ierosmes izvirza absolūtu pamatu par kļūdu pamatojumā, runa ir par izņēmumu no aizlieguma lemt *ultra petita*. Tas it īpaši varētu tikt *a contrario* secināts no 1972. gada 28. jūnija sprieduma *Jamet/Komisija* (37/71, EU:C:1972:57) 12. punkta, kurā Tiesa nosprieda, ka, pilnībā atceļot tiesību aktu lietā, par kuru bija pasludināts šis spriedums, tā lemtu *ultra petita*, lai gan pret šo tiesību aktu vērsta pamats nebija absolūts.
- 65 Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Vispārējā tiesa esot arī pieļāvusi kļūdu, sajaucdama aizlieguma lemt *ultra petita* mērķus un to noteikumu un absolūtu principu ievērošanu, kas tai likuši pēc savas ierosmes izvirzīt kļūdu pamatojumā, kura ietekmē apstrīdēto lēmumu.
- 66 *Inter partes* procesā esot fundamentāli svarīgi, lai lietas dalībnieks, kurš ceļ prasību, norādītu strīda priekšmetu, kā arī savu pamatu kopsavilkumu, un lai šī norāde būtu pietiekami skaidra un precīza, lai ļautu atbildētājam sagatavot savu aizstāvību un Tiesai – veikt savu kontroli. No 2013. gada 19. decembra sprieduma Komisija/Polija (C-281/11, EU:C:2013:855) 122. un 123. punkta izrietot, ka šie nosacījumi ir domāti, lai izvairītos no tā, ka Tiesa lemj *ultra petita* vai arī nelemj par kādu iebildumu vai kādā citā veidā nelemj par prasību. Šo pašu iemeslu dēļ Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 91. punktā esot kļūdaini uzskatījusi, ka ar 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punktu un 48. panta 2. punktu tai ir noteiktas robežas, lai gan šīs robežas attiecas uz prasītāju, nevis uz pašu Vispārējo tiesu.
- 67 Gluži pretēji, tad, kad Savienības tiesa pēc savas ierosmes izvirza absolūtu pamatu, tai ir pienākums iziet ārpus to pamatu ietvariem, kurus lietas dalībnieki ir izvirzījuši savu apgalvojumu pamatojumam, un tādējādi šī iemesla dēļ to vairs nesaista robežas, kuras uzliek aizlieguma lemt *ultra petita* ievērošana.
- 68 Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka ir neloģiski, ka Vispārējā tiesa ir atsaukusies uz tā pirmajā instancē izvirzītajiem prasījumiem, lai pamatotu savu lēmumu nospriest vienīgi daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu, lai ievērotu aizliegumu lemt *ultra petita*.
- 69 Pirmkārt, Vispārējā tiesa esot lēmusi par prasību, pamatojoties vienīgi uz absolūto pamatu, ko tā izvirzījusi pēc savas ierosmes. Pēc apelācijas sūdzības iesniedzēja domām, ir grūti saprast, ka pēc tam Vispārējā tiesa nolēma ņemt vērā prasījumus, kurus apelācijas sūdzības iesniedzējs izvirzījis pirmajā instancē, lai gan tā nekādā veidā nelēma par šo prasījumu pamatojumam izvirzītajiem pamatiem.
- 70 Otrkārt, Vispārējās tiesas argumentācija par kļūdām pamatojumā, kuras ietekmē apstrīdēto lēmumu, kā izriet no pārsūdzētā sprieduma 42. un 43. punkta, daļēji esot balstīta uz nepieciešamību ņemt vērā vēlākos valsts procesus par zaudējumu atlīdzību. Tomēr kopējais rezultāts Vispārējās tiesas spriedumiem par apelācijas sūdzības iesniedzēja un citu apsūdzēto pārvadātāju prasībām atcelt šo lēmumu esot bijis tāds, ka tika radīta neloģiska atšķirība starp apelācijas sūdzības iesniedzēja situāciju, attiecībā uz kuru apstrīdētais lēmums tika atcelts tikai daļēji, un šo citu pārvadātāju situāciju, attiecībā uz kuriem šis lēmums tika atcelts pilnībā, lai gan apelācijas sūdzības iesniedzējs un šie citi pārvadātāji attiecībā uz Vispārējās tiesas būtisko argumentāciju atradās tieši tādā pašā situācijā. Šī atšķirība esot patvaļīga, jo ne visi šie citi pārvadātāji savās prasībās atcelt apstrīdēto lēmumu esot izvirzījuši pamatu par šīm kļūdām pamatojumā.
- 71 Apelācijas sūdzības iesniedzējs piebilst, ka kļūda pamatojumā, kas ietekmē apstrīdēto lēmumu un uz kuru pārsūdzētajā spriedumā norāda Vispārējā tiesa, rada būtiskas grūtības valsts procesos par zaudējumu atlīdzību. Tā kā pārsūdzētā sprieduma rezolutīvajā daļā apstrīdētā lēmuma atcelšanas apjoms ir ierobežots, šis lēmums attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju joprojām daļēji pastāvot. Daudzo šo lēmumu ietekmējošo kļūdu dēļ, kuras, pēc Vispārējās tiesas domām, bija pietiekami

nopietnas, lai ar tām tiktu pārkāpti absolūti noteikumi vai principi, valsts tiesām varētu būt ļoti grūti skaidri nodalīt apelācijas sūdzības iesniedzēja un citu dalībnieku atbildību par zaudējumiem, kurus, viņuprāt, radījušas šajā pašā lēmumā aprakstītās darbības. Tas varētu kaitēt apelācijas sūdzības iesniedzējam un arī citiem dalībniekiem, tostarp dalībniekiem, kuri lūdz zaudējumu atlīdzību.

- 72 Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka Vispārējās tiesas pieeja var radīt nemieru attiecībā uz tiesvedības organizāciju un norisi, procesa Savienības tiesā ekonomiju un samērīguma principu. Ja šāda pieeja tiktu apstiprināta, tā stimulētu lietas dalībniekus sistemātiski un bez jebkāda cita pamatojuma savus prasījumus formulēt plaši, lai pēc iespējas palielinātu savas izredzes panākt tiesību akta atcelšanu ar pēc iespējas plašāku apjomu gadījumā, ja Savienības tiesa pēc savas ierosmes izvirzītu absolūtu pamatu. Tas nozīmētu, ka Savienības tiesai vienai pašai būtu jāuzņemas noteikt atcelšanas precīzu apjomu. Pēc savas ierosmes izvirzot absolūtu pamatu, Savienības tiesa parasti nepārbaudītu lietas dalībnieku izvirzītos pamatus. Tādējādi būtu pilnīgi iespējams, ka pat ļaunprātīgas vai acīmredzami vājas prasības rezultātā – atbilstoši šajā lietā Vispārējās tiesas izmantotajai pieejai – varētu tikt panākta pilnīga atcelšana vienkārši tāpēc, ka prasītājs to sākotnēji ir prasījis.
- 73 Apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka, ja lietā, kurā tiek apdraudēti absolūti noteikumi vai principi, Savienības tiesai ir brīvība atkāpties no lietas dalībnieku izvirzītajiem prasījumiem, tai atbilstoši tādā pašā veidā ir jābūt brīvībai atkāpties no to prasījumiem. Tam tā noteikti būtu jābūt, lai ar tās nolēmuma rezolutīvo daļu tiktu laboti šādu absolūtu noteikumu vai principu apdraudējumi. Pretēja interpretācija pati par sevi būtu pretrunā sabiedriskajai kārtībai.
- 74 Apelācijas sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 90. punktā ir kļūdaini nospriedusi, ka lietas dalībnieku ziņā ir lūgt grozīt to pamatus vai prasījumus tiesvedības laikā pēc tam, kad Vispārējā tiesa pēc savas ierosmes ir izvirzījusi absolūtu pamatu. Šis risinājums absolūto pamatu jautājumus atkal nodotu vienas strīda puses rokās. Taču pēc Vispārējās tiesas ierosmes izvirzīto absolūto pamatu ievērošana nevar tikt pakļauta strīda dalībnieku individuālajām interesēm. Turklāt Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 90. punktā esot arī norādījusi, ka tā jebkurā gadījumā būtu atteikusies ļaut apelācijas sūdzības iesniedzējam veikt šādu grozījumu, pat ja tas būtu formāli to lūdzis. Šādos apstākļos būtu bijis neiespējami, ka Vispārējās tiesas identificētie absolūto pamatu jautājumi tiktu atspoguļoti pārsūdzētā sprieduma rezolutīvajā daļā formulētās atcelšanas apjomā.
- 75 Ar otro pamatu apelācijas sūdzības iesniedzējs apgalvo, ka pat tad, ja būtu piemērojams aizliegums lemt *ultra petita*, augstākstāvošais efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips, kāds tas ir paredzēts Hartas 47. pantā, prasītu apstrīdētā lēmuma atcelšanu pilnībā.
- 76 Apelācijas sūdzības iesniedzējs šajā ziņā norāda, ka Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2011. gada 27. septembra sprieduma *A. Menarini Diagnostics S.r.l. pret Itāliju* (CE:ECHR:2011:0927JUD004350908) 59. punktā tiesības no visiem viedokļiem gan faktu, gan tiesību jautājumos grozīt zemākstāvošas iestādes nolēmumu ir viena no tiesu iestādes, kurai ir neierobežota kompetence, iezīmēm. Šādai iestādei, konkrēti, ir jābūt pilnvarām aplūkot visus faktiskos un tiesību jautājumus, kam ir nozīme attiecībā uz tajā izskatāmo lietu.
- 77 Turklāt 2011. gada 8. decembra sprieduma *KME Germany u.c./Komisija* (C-389/10 P, EU:C:2011:816) 136. punktā Tiesa esot nospriedusi, ka Hartas 47. pants *de facto* prasa juridisku un faktisku neierobežotu un pilnīgu kontroli. No 2011. gada 8. decembra sprieduma *Chalkor/Komisija* (C-386/10 P, EU:C:2011:815) 67. punkta izrietot, ka šāda kontrole nozīmē tiesības atcelt apstrīdēto aktu.
- 78 Pēc apelācijas sūdzības iesniedzēja domām, Vispārējās tiesas pieeja esot vēl jo pārsteidzošāka tāpēc, ka tā pati ir konstatējusi – konkrēti pārsūdzētā sprieduma 76. un 79.–81. punktā – vairākus konkrētus tā tiesību uz aizstāvību aizskārumus. Apstrīdētais lēmums turklāt esot pieņemts, pieļaujot citus tā tiesību pārkāpumus, kas pārsūdzētajā spriedumā nav konkrēti minēti.

- 79 Komisija apgalvo, ka, pat pieņemot, ka apelācijas sūdzība tiktu atzīta par pieņemamu, abi apelācijas sūdzības pamati jebkurā gadījumā ir nepamatoti.

Tiesas vērtējums

- 80 Ar abiem apelācijas sūdzības pamatiem apelācijas sūdzības iesniedzējs Vispārējai tiesai būtībā pārmet, ka tā uzskatīja, ka aizlieguma lemt *ultra petita* dēļ tā nevar nospriest par tādu atcelšanu, kas pārsniegtu to, ko apelācijas sūdzības iesniedzējs ir lūdzis savos prasījumos pieteikumā par lietas ierosināšanu, lai gan šāda atcelšana bija nepieciešama, lai labotu prettiesiskumu, ko Vispārējā tiesa konstatēja, pārbaudot pēc savas ierosmes izvirzīto absolūto pamatu.
- 81 Iesākumā jāatgādina, kā Tiesa daudzkārtīgi ir nospriedusi, ka, tā kā tiesa, kas pārbauda tiesiskumu, nevar lemt *ultra petita*, tās pasludinātā atcelšana nevar pārsniegt to, ko ir lūdzis prasītājs (skat. spriedumus, 2006. gada 19. janvāris, *Comunità montana della Valnerina*/Komisija, C-240/03 P, EU:C:2006:44, 43. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 1999. gada 14. septembris, Komisija/*AssiDomän Kraft Products* u.c., C-310/97 P, EU:C:1999:407, 52. punkts).
- 82 Turklāt, lai gan *res judicata* absolūtais spēks, kāds ir Savienības tiesas spriedumam, ar kuru atcelts tiesību akts, attiecas gan uz sprieduma rezolutīvo daļu, gan uz motīviem, kas ir tās nepieciešams atbalsts, tā sekas nevar būt tādas, ka tiek atcelts akts, kas ietver tādu pat pārkāpumu, bet kurš nav iesniegts Savienības tiesas kontrolei (spriedums, 1999. gada 14. septembris, Komisija/*AssiDomän Kraft Products* u.c., C-310/97 P, EU:C:1999:407, 54. punkts).
- 83 Turklāt saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru lēmums, kuru tā adresāts nav apstrīdējis LESD 263. panta sestajā daļā paredzētajā termiņā, kļūst galīgs attiecībā uz šo adresātu (spriedums, 1999. gada 14. septembris, Komisija/*AssiDomän Kraft Products* u.c., C-310/97 P, EU:C:1999:407, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 84 Šī judikatūra it īpaši ir balstīta uz apsvērumu, ka prasības celšanas termiņi ir paredzēti, lai garantētu tiesisko noteiktību, ļaujot izvairīties no bezgalīgas Savienības tiesību aktu, kuri rada tiesiskās sekas, apstrīdēšanas, kā arī uz pareizas tiesvedības un procesuālās ekonomijas apsvērumiem (spriedums, 1999. gada 14. septembris, Komisija/*AssiDomän Kraft Products* u.c., C-310/97 P, EU:C:1999:407, 61. punkts).
- 85 No iepriekš minētā izriet, kā secinājumu 94. un 97. punktā būtībā ir norādījis arī ģenerālvokāts, ka Savienības tiesa nevar atcelt aktu vai akta daļas, kas attiecas uz personu un kas nav iesniegtas šīs tiesas pārbaudei, un tādējādi tās attiecībā uz šo personu kļūst galīgas.
- 86 Tāpat ir jāatgādina, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. panta pirmo daļu, Tiesas Reglamenta 120. panta c) un d) punktu un 1991. gada 2. maija Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) un d) apakšpunktu tiešās prasībās, kas celtas Savienības tiesās, prasības pieteikumā, ar kuru prasība tiek celta, jānorāda it īpaši strīda priekšmets, kopsavilkums par minētajiem pamatiem un prasītāja prasījumi.
- 87 No tā izriet, kā secinājumu 84. punktā uzsvēris ģenerālvokāts, ka tiesvedībās par tiesiskumu Savienības tiesā lietas dalībnieki ir tie, kuriem pieder procesa virzīšanas iniciatīva un kuri norobežo strīda priekšmetu, it īpaši, savos prasījumos norādot aktu vai akta daļu, kuru tie vēlas nodot šai pārbaudei tiesā.
- 88 Taisnība, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Savienības tiesai absolūts pamats ir jāizvirza pēc savas ierosmes (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2009. gada 2. decembris, Komisija/*Īrija* u.c., C-89/08 P, EU:C:2009:742, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 89 Tomēr pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēja ierosinātajam par tiesiskumu lemjošās tiesas kompetence pēc savas ierosmes izvirzīt absolūtu pamatu nekādā veidā neparedz kompetenci pēc savas ierosmes grozīt apelācijas sūdzības iesniedzēja formulētos prasījumus. Kā izriet tostarp no šā sprieduma 86. punktā minētajām tiesību normām, lai gan pamati ir prasības pieteikumā ietvertu prasījumu nepieciešamais atbalsts, tie tomēr ir katrā ziņā atšķirīgi no šiem prasījumiem, kuri iezīmē Savienības tiesai nodotā strīda robežas.
- 90 Tādējādi, lai gan, kā Tiesa jau ir nospriedusi, Savienības tiesa, pēc savas ierosmes izvirzot absolūtu pamatu, kuru lietas dalībnieki principā nav izvirzījuši, nepārsniedz strīda, kuru tā izskata, robežas un nekādā veidā nepārkāpj procesuālos noteikumus par to, ka prasības pieteikumā ir jānorāda strīda priekšmets un pamati (spriedums, 2009. gada 2. decembris, Komisija/Īrija u.c., C-89/08 P, EU:C:2009:742, 35. punkts), tas būtu citādi tad, ja pēc tās kontrolei nodotā akta pārbaudes pēc būtības šī tiesa, pamatojoties uz pamatu, ko tā izvirzījusi pēc savas ierosmes, nolemtu šo aktu atcelt, pārsniedzot to, kas ir ticis prasīts tai atbilstoši iesniegtajos prasījumos, ar pamatojumu, ka šāda atcelšana ir nepieciešama, lai labotu prettiesiskumu, kas šīs analīzes ietvaros ir konstatēts pēc tās ierosmes.
- 91 Taču šajā lietā, kā ir atgādināts šā sprieduma 20. un 21. punktā, apelācijas sūdzības iesniedzējs savā pieteikumā par lietas ierosināšanu Vispārējā tiesā ietvertajos prasījumus ir lūdzis apstrīdēto lēmumu atcelt vienīgi daļēji.
- 92 Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka, ņemot vērā šā sprieduma 81.–90. punktā izklāstītos apsvērumus, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 92. punktā nosprieždama, ka tā var atcelt apstrīdēto lēmumu tikai tajās robežās, ko iezīmējuši pieteikumā par lietas ierosināšanu ietvertie prasījumi, un tādējādi minētā sprieduma 93. punktā šo lēmumu atceldama daļēji, atbilstoši šīm robežām.
- 93 Šo secinājumu nevar likt apšaubīt pārējie argumenti, kurus apelācijas sūdzības iesniedzējs ir izklāstījis savu apelācijas sūdzības pamatu atbalstam.
- 94 Konkrēti, ir jānoraida, pirmkārt, šā sprieduma 66. punktā būtībā atgādinātais arguments, saskaņā ar kuru Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 91. punktā esot kļūdaini balstījusies uz 1991. gada 2. maija Reglamenta 44. panta 1. punktu un 48. panta 2. punktu. Šajā ziņā pietiek norādīt, ka Vispārējā tiesa uz šīm tiesību normām balstījās saistībā ar savu pārsūdzētā sprieduma 90. un 91. punktā ietvertu vērtējumu attiecībā uz jautājumu, vai, pat pieņemot, ka apelācijas sūdzības iesniedzējs būtu netieši paudis vēlmi grozīt savus sākotnējos prasījumus, šāda grozīšana būtu varējusi tikt pieļauta. Tādējādi, pretēji apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvotajam, Vispārējā tiesa nav ignorējusi to, ka šīs tiesību normas attiecas nevis uz jautājumu par to, kādos apstākļos Vispārējā tiesa, iespējams, pēc savas ierosmes varētu izvirzīt pamatus vai pat tādā veidā grozīt prasījumus, bet gan uz procesuālajām prasībām, kādas attiecībā uz prasības pieteikuma saturu ir piemērojamas prasītājiem saistībā ar tajā celtajām prasībām.
- 95 Tā kā šis arguments ir balstīts uz kļūdainu pārsūdzētā sprieduma lasījumu, tas ir jānoraida.
- 96 Otrkārt, ir jānoraida arguments, kurš būtībā ir atgādināts šā sprieduma 70. punktā, saskaņā ar kuru pārsūdzētajā spriedumā izmantotās Vispārējā tiesas pieejas rezultātā esot radīta neloģiska atšķirība starp apelācijas sūdzības iesniedzēja situāciju un apsūdzēto pārvadātāju situāciju, attiecībā uz kuriem apstrīdētais lēmums ir atcelts pilnībā, lai gan viņi savā pieteikumā par lietas ierosināšanu nav atsaukušies uz tādu pamatu par kļūdu pamatojumā kā tas, kuru Vispārējā tiesa ir izvirzījusi pēc savas ierosmes un kas tai licis apstrīdēto lēmumu atcelt šādā apmērā.
- 97 Nav strīda par to, ka atšķirībā no šiem citiem pārvadātājiem apelācijas sūdzības iesniedzējs pieteikumā par lietas ierosināšanu lūdza vienīgi daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu, ciktāl tas attiecās uz viņu.

- 98 Līdz ar to un tā kā, kā izriet no šī sprieduma 85. punkta, tādas akta daļas, kas attiecas uz personu un kas nav iesniegtas Savienības tiesas pārbaudei, šī tiesa nevar atcelt un tādējādi tās attiecībā uz šo personu kļūst galīgas, Vispārējās tiesas attieksme pret apelācijas sūdzības iesniedzēju un apsūdzētajiem pārvadātājiem, kuri bija cēlušies šā sprieduma 30. punktā minētās prasības, pamatoti nebija tāda pati, ņemot vērā starp viņiem pastāvošās atšķirības attiecībā uz viņu pirmajā instancē izvirzīto prasījumu apjomu.
- 99 Turklāt, ņemot vērā, ka, tāpat kā citi apsūdzētie pārvadātāji, apelācijas sūdzības iesniedzējs ir guvis labumu no Vispārējās tiesas pēc savas iniciatīvas izvirzītā pamata, ciktāl tas apstrīdēto lēmumu bija nodevis tās kontrolei, apelācijas sūdzības iesniedzējs kļūdaini apgalvo, ka Vispārējās tiesas pārsūdzētajā spriedumā izmantotā pieeja atņemot lietderīgu iedarbību Savienības tiesas kompetencei pēc savas ierosmes izvirzīt absolūtus pamatus tādos apstākļos kā šajā lietā. No pārsūdzētā sprieduma 27.–94. punkta kopuma izriet – turklāt tas šīs apelācijas ietvaros nav apstrīdēts –, ka atcelšana, kuru Vispārējā tiesa pasludinājusi pārsūdzētajā spriedumā, ir balstīta vienīgi uz pamata, kas izvirzīts pēc tās pašas ierosmes, apmierināšanu, jo prasījumus, kurus apelācijas sūdzības iesniedzējs izvirzījis pieteikumā par lietas ierosināšanu, Vispārējā tiesa nemaz nav skatījusi.
- 100 Treškārt, kas attiecas uz šā sprieduma 72. punktā izklāstīto argumentāciju, saskaņā ar kuru Vispārējās tiesas pieeja esot pretrunā pareizai tiesvedībai, ir pietiekami norādīt, ka ar procesuālo ekonomiju saistīti apsvērumi jebkurā gadījumā nevar būt pamats Savienības tiesai nepiemērot aizliegumu lemt *ultra petita* tikai tāpēc vien, ka tās lēmums ir balstīts uz pamatu, kuru tā izvirzījusi pēc savas ierosmes.
- 101 Ceturtkārt, argumentācija, kura būtībā ir atgādināta šā sprieduma 75.–78. punktā un saskaņā ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzēja tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā atbilstoši Hartas 47. pantam tiktu pārkāptas, ja tiktu apstiprināta Vispārējās tiesas argumentācija, nevar būt sekmīga.
- 102 Taisnība, ka no pārsūdzētā sprieduma 76.–86. punkta izriet un šīs apelācijas ietvaros nav apstrīdēts, ka kļūda pamatojumā, kuru Vispārējā tiesa konstatējusi minētajā spriedumā, ir aizskārusi apelācijas sūdzības iesniedzēja tiesības uz aizstāvību, ciktāl, lai gan tas bija izvēlēties celt prasību Vispārējā tiesā, tā tam neļāva saprast šajā lēmuma atzītā pārkāpuma vai pārkāpumu raksturu un apjomu, un ka šī kļūda kavēja Vispārējo tiesu veikt pārbaudi attiecībā uz to.
- 103 Tomēr, kā Tiesa jau ir nospriedusi, ar to, ka pēc savas ierosmes netiek veikta visa apstrīdētā lēmuma pārbaude, netiek pārkāpts efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 66. punkts).
- 104 Tā no Tiesas judikatūras izriet, ka LESD 263. paredzētā likumības pārbaude, kuru papildina Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [LESD 101. un 102.] pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 31. pantā paredzētā neierobežotā kompetence attiecībā uz naudas soda apmēru nozīmē to, ka Savienības tiesa īsteno gan faktisko, gan tiesību elementu pārbaudi un ka tā ir tiesīga novērtēt pierādījumus, atcelt apstrīdēto lēmumu un grozīt naudas sodu apmēru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 67. punkts).
- 105 No tā izriet, kā secinājumu 142. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ka nav pretrunā efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principam tas, ka likumības pārbaude, kuru veic Savienības tiesa, tiek ierobežota ar lietas dalībnieku lūgumiem, kādi tie formulēti to prasījumos procesuālajos rakstos, jo šis princips nekādā ziņā neprasa, lai šī tiesa savu pārbaudi attiecinātu uz tādiem lēmuma elementiem, kuri neattiecas uz tās izskatāmo lietu.
- 106 Konkrētāk, kas attiecas uz šīs lietas apstākļiem, lai gan no šā sprieduma 102. punkta izriet, ka kļūda pamatojumā, kuru Vispārējā tiesa konstatēja pārsūdzētajā spriedumā, apelācijas sūdzības iesniedzēju kavēja apstrīdētajā lēmumā identificēt citus iespējamus trūkumus, nav apstrīdēts, ka apelācijas sūdzības

iesniedzējs šo kļūdu būtu varējis identificēt un ka tādējādi tas būtu varējis uz to atsaukties savā prasības pieteikumā Vispārējā tiesā, lai lūgtu šo lēmumu atcelt pilnībā, ciktāl tas uz to attiecas, kā to darīja daži citi no apsūdzētajiem pārvadātājiem, piemēram, *Air Canada* lietā, kurā pasludināts 2015. gada 16. decembra spriedums *Air Canada*/Komisija (T-9/11, nav publicēts, EU:T:2015:994).

- 107 Visbeidzot, ir jānoraida arī šā sprieduma 71. punktā minētais arguments, saskaņā ar kuru valsts līmenī pastāv pret apelācijas sūdzības iesniedzēju celtas prasības par zaudējumu atlīdzību, kuras ir balstītas uz apstrīdēto lēmumu, kurš, būdams kļūdainš kopumā, valsts tiesām rada grūtības attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēja un citu dalībnieku atbildības sadalījumu par zaudējumiem, kurus, viņuprāt, radījušas šajā pašā lēmumā aprakstītās darbības.
- 108 Šajā ziņā ir pietiekami konstatēt, kā secinājumu 129. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ka iespējamā apelācijas sūdzības iesniedzēja atbildības noteikšana atbilstoši valsts tiesībām par zaudējumiem, kurus radījusi tā pret konkurenci vērsta rīcība, pati par sevi nevar grozīt kompetenci, kas Savienības tiesai ir noteikta LESD 263. pantā.
- 109 Ņemot vērā iepriekš minēto, abi apelācijas sūdzības pamati ir nepamatoti un tādējādi ir jānoraida.
- 110 Šādos apstākļos nav jāpārbauda šā sprieduma 37.–39. punktā izklāstītie Komisijas argumenti par apelācijas sūdzības nepieņemamību tās neatbilstības Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. panta otrajai daļai un Tiesas Reglamenta 170. panta 1. punktam dēļ. Tas pats attiecas uz iebildumiem par replikas raksta pieņemamību.
- 111 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, apelācijas sūdzība ir jānoraida pilnībā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 112 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši šī reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 113 Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šim pēdējam spriedums ir nelabvēlīgs, ir jāpiespriež apelācijas sūdzības iesniedzējam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) *British Airways plc* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]